

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
" 6—	
" 3—	
" 1-10	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pomembna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inseriji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
" 9—	
" 450	
" 160	
Za inozemstvo celo leto	" 28—

Upravnštvo: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Delegacijsko zasedanje. — Delegacijski odsek za zunanje zadeve.

S. — Dunaj, 16. oktobra. Iz včerajšnjega dopoldanskega

govora drja. Ploja

pričasamo v sledenem najvažnejšem misli:

Delegat dr. Ploj ne vidi v anekciji Bosne in Hercegovine kršenja berolinske pogodbe, temveč le formalno spremembo naslova, za to, kar smo 30 let že pravno imeli.

Pač bi bilo potrebno, da bi bili svojčas dunajska in petrogradska politika manj osebni in da bi se na ta način izognili dogodkov onih burnih časov, ki so priveli monarhijo v kritičen položaj in jo obtežili z ogromnimi stroški.

Na Balkanu še danes niso razmere konsolidirane in bo treba tako od avstrijske kakor ruske strani skupnega postopanja, ki bo v interesu obeh držav. Interes obeh držav je ohraniti na Balkanu status quo ter mir in ravnotežje v Evropi.

Naša zunanja politika je dolžna skrbeti, da se utrdijo naše vezi z jugovzhodnimi sosedji, s katerimi stojimo v kulturnih in gospodarskih stikih in katere veže na nas krvno sorodstvo med Jugoslovani.

Govornik obžaluje, da so naše razmere take, da ne trpi nele mednarodna, temveč tudi notranja veljava avstrijskih Slovanov, ki so danes popolnoma izključeni od sodelovanja pri zunanjosti politiki, katere edini tvořeci faktor so Nemci in Madjari.

Ruska zunanja politika ima na tem tudi mnogo krivde, ker nikakor ni slovenska in ni taka, da bi ojačila veljavno slovanstvo.

Zveza z Nemčijo je faktor, ki ga je treba upoštevati.

Mi Slovani bi to zvezo prav lahko trpeli, če bi nas z njo naše zunanje in naše notranje politične razmere, in sicer ravno nas Jugoslovane najhujše ne zatirale.

Z aneksijo Bosne in Hercegovine je postal zopet jugoslovansko vprašanje aktualno. Težišče jugoslovenskega vprašanja se je preneslo iz Belograda v Zagreb. Jugoslovani smo velikanski faktor v življenju naše monarhije, in smo tudi poklicani pri teritriji tega problema igrati vplivno vlogo. Monarhija si more pridobi simpatije slovenskih balkanskih narodov le, če pokaže, da svojih lastnih narodov ne zatira. Ideja trializma je edino sredstvo, ki je v stanu gospodarske, narodne in kulturne stike povoljno vzdržati. Vprašanje trializma je postal zlasti z aneksijo Bosne in Hercegovine aktualno, ker so sedanje razmere v celi monarhiji nevzdržljive.

Zalostno je, da Nemci tega ne uvidijo, temveč da hočejo, da bo Ogrska Bosno in Hercegovino kar nase priklopila ter na ta način prevzela vodstvo cele naše balkanske politike.

Kulturelna, gospodarska in politična povzdiga slovenskih narodov avstrijskih, njih notranje-politične

razmere, rešitev poljsko-rusinskega spora in pa jugoslovenskega vprašanja so sedaj tako velikanske važnosti za avstrij. slov. rodoljube, da se govorik ne more za sedaj ogrevati z visoko idejo neoslavizma.

S. — Dunaj, 16. oktobra. Ob 3. popoldne se je nadaljevala dopoldne prekinjena seja delegacijskega odseka za zunanje zadeve in je trajala nekaj čez 7. uro zvečer.

Delegat Němec (češki socijalni demokrat) se pridružuje dr. Kramářevemu nazoru, da pomenja aneksijo Bosne in Hercegovine kršenje berolinske pogodbe. Minister zunanjih zadev Aehrenthal je poudarjal in navajal, da je bila aneksija potrebna, toda to potrebo je avstrijska vlada še sama naredila z veleizdajniškimi procesi in s ščuvanjem prebivalstva v Bosni in Hercegovini. Aneksija Bosne in Hercegovine ne odpravlja nevarnosti, težkoče bodo ravno vsled nejasnega položaja še nastopile. Govornik ostro napada tirade na nemškega cesarja ter zunanjega razmerje med Avstrijo in Nemčijo ter poudarja neodkrito razmerje med Avstrijo in Italijo. Govori nato za neolavizem, ki je namejen le napredku in le naprednemu slovanskemu elementom. Politiki, ki je v interesu potentatov, ki pa nikakor ni v interesu narodov, odreka vsako zaupanje.

Delegat dr. Lecher (Nemeč) podpira potrebo dosedne trgovske politike napram Balkanu.

Poljak Jondzejovic polemizira s poljskega stališča proti drju. Kramáru.

Nato govori znova dr. Kramář, ki brani svoje nazore, ter polemizira zlasti ostro proti izvajanjem ministra Aehrenthala.

Nato govori še nemški socijalni demokrat Rener, ki tudi ostro kritizira avstrijsko zunanjost politiko in poudarja potrebo demokratičnega duha tudi v zunanjosti politiki.

Prihodnja seja delegacijskega odseka za zunanje zadeve je danes v nedeljo popoldne ob 3.

Sklicevanje državnega zbora.

S. — Dunaj, 16. oktobra. V nasprotju z vestmi, da se je sklicevanje državnega zbora odgodilo do srede novembra, se je govorilo včeraj v parlamentu, da bo državni zbor najbrž sklican na 8. ali 9. novembra.

Avstrijska kabinetna kriza.

S. — Dunaj, 16. oktobra. Vesti o krizi v kabinetu ne utihnejo. Praška »Union« javlja, da je pred vsem finančnemu ministru Biliinskemu usoden že zapečaten. Rekonstrukcija kabinka je baje neizogibna in ministrski predsednik baron B i e n e r t h le še čaka na uspehe praških spravnih konferenc, da izvede rekonstrukcijo kabinka, ki bo obsegala poleg finančnega ministra tudi ono justičnega, notranjega, železniškega in ministra za javna dela. — Tudi gališki namestnik dr. Bobržynski bo čez nedavno časa odstopil in se imenuje na njegovo mesto Zasleski.

Zveza čeških poslancev.

S. — Dunaj, 16. oktobra. Svaz čeških poslancev je sklical svoje člane na 26. t. m. k plenarni seji na Dunaju.

Gališki deželni zbor.

B. — Lvov, 16. oktobra. V včerajšnji seji gališkega deželnega zabora je stavil demokrat dr. Leo nujni predlog, da naj volilni odsek poroča tekmo treh dni o dosedanjem delovnemu. Isti predlog je stavil tudi poslanec Bataglia, ki je ostro napadal konservativce zaradi njih reakejnarnega stališča v zadevi volilne reforme. K debati je priplašenih 15 poslancev. V pondeljek je prihodnja seja.

Dalmatinski deželni zbor.

B. — Zader, 16. oktobra. V včerajšnji seji dalmatinskega deželnega zabora je bilo podanih več interpelacij, med temi tudi ena poslanca Vukovića, če je res, da finančno ministarstvo ne namerava v državni proračun za leto 1911. postaviti postojank, ki so določene za pospeševanje tujskega prometa v Dalmaciji. Poslanec dr. Dulebić in dr. Tumbić sta vložila nujni predlog o spremembah dalmatinskega deželnega volilnega reda.

Uvoz argentinskega mesa.

S. — Dunaj, 16. oktobra. Vlada je dovolila za enkrat uvoz 800 ton argentinskega mesa v Trst, ki pride tja decembra meseca. Več namreč za sedaj ne morejo radi pomanjkljivih priprav ladje »Austro-American« pripeljati.

Censtohovski roparji in tatovi.

G. — Krakov, 16. oktobra. Poleg morilea in roparja in tatu je bil meñih Maczoch — kakor poročajo nekateri listi — tudi še ruski špion, ki je bil s policijo v ozkih stikih.

G. — Krakov, 16. oktobra. Pavlanski censtohovski menihi ostanejo do konca preiskave v Čenstohovi. Pozneje bodo premeščeni v Krakov ter nadomeščeni z novimi.

G. — Čenstohova, 16. oktobra. Prebivalstvo še vedno ne veruje, da so meñih izvršili v censtohovskem samostanu rope, tatvine in umore. Ko je nek kolporter prodajal knjižico, v kateri je celo afera natančno popisana, so ga ljudje skoraj do smrti pretepli.

G. — Varšava, 16. oktobra. Cela četa lahoživk je odšla iz Čenstohove, ker nimajo več posla, odkar so menihi internirani. Dokazano je, da so te lahoživk večinoma dobivale od censtohovskih menihov najrazličnejše prispevke.

Strajk železničarjev na Francoskem.

A. — Pariz, 16. oktobra. Vodilni listi zatrjujejo, da bo štrajk v parurah končan. Vladne odredbe so imeli popolen uspeh in simpatije prebivalstva niso bile na strani štrajkujočih železničarjev. Vlada zahteva, da gredo vsi stavkujoči železničarji na

delo ter bo še-le potem skušala posredovati med posameznimi železniškimi družbami in delaveci ter bo od družb zahtevala, da vsaj deloma vstrežejo željam delavstva. Voditelji gibanja bodo kaznovani.

A. — Pariz, 16. oktobra. Poroča se, da so voditelji štrajka že obupali nad uspehom. Razočaranje jih sedaj navaja k nasilnostim. V več predmestjih so zopet razdrli štrajkovci železniške tire. Pri Anzens so celo položili pred ravno prihajajoči brzvlak peklenki stroj, katerega je pa čuvaj še pravočasno zapazil in odstranil.

A. — Pariz, 16. oktobra. Na predsednika braziljanske republike Fonferra je bil včeraj tu izvršen atentat. Streljal se je na njega iz revolverja. K sreči pa streli niso zadeli. Najbrž je bil atentat namenjen železniškemu nadzorniku in se je atentator v osebi zmotil.

A. — Pariz, 16. oktobra. Ravnatelji raznih železniških družb so bili snoči pri ministrskemu predsedniku Briandu ter so izjavili, da so pripravljeni s 1. januarjem 1911 zvišati železničarjem mezzo — kot minimalno mezzo določajo 5 frankov na dan.

B. — Pariz, 16. oktobra. Oblastva so prišla na sled obširni organizaciji, katere namen je bil v okolici Pariza razdreti vse železniške tire, kar bi imelo za mesto Pariz nepregledne posledice. Za voditelji te organizacije policija mrzlično pozvuje.

Boje se jih kakor hudič križa.

G. — Madrid, 16. oktobra. Španška vlada je prepovedala naselitev iz Portugalske izgnanih jezuitov.

Tu felix Austria...

G. — Bruselj, 16. oktobra. V Belgiji je dosedaj pricapljal 300 iz Portugalske izgnanih južuitov. Del teh privandrancev se naseli tudi na Tiolskem.

Srbški prestolonaslednik nevarno bolan.

B. — Belgrad, 16. oktobra. Snoči je izdala vlada naslednji buljetin: Prestolonaslednik Aleksander je bil čez dan miren. Zavžil je malo. Diagnosa je nedvomno dognala trebušni legar. V informiranih krogih se zatrjuje, da nad stanjem prestolonaslednika še ni obupavati, če ne nastanejo komplikacije. — Časopis »Politika« javlja, da med vojaštvom v Nišu že dalj časa razsaja legar. Navzlie nasvetu vojaških zdravnikov, da naj se manevri nikar ne vrše, se manevri vendarleniso odpovedali. — Tudi prestolonaslednikov pobočnik je obolel na legarju. »Stampa« javlja, da je princ Juri tako prehljen, da ne sme iz stanovanja.

F. — Belgrad, 16. oktobra. Pozno zvečer se je poročalo, da je stanje prestolonaslednika Aleksandra prav resno. Njegova konstitucija pa daje upanje, da težkobolezen vendarle premaga. Prebivalstvo sočuvstvuje z bolnikom.

Klerikalci in belokranjska volitev.

Cim bolj se bliža dan volitve na Belokranjskem, tem bolj postajajo nervozni klerikalci.

Uvideli so, da se jim maju tla pod nogami in da čisto gotovo podležejo naprednemu kandidatu, ako rabi v volilni borbi samo poštena sredstva.

Ker je klerikalem merodajno staro jezuitsko načelo, da namen posvečuje sredstva, so sedaj posegli po svojih probatnih pomočkih, ki se sicer ne morejo imenovati pošteni in častni, pač pa so uspešni, kakor so se imeli klerikalci priliko že opetovanje prepričati v praksi.

Zato se na jutrnji gospodov dan v novomeškem, črnomaljskem in metliškem okraju in cerkvi ne bo slišala beseda »božjac«, marveč odmevali bodo od sten božjih hramov hujskajoči politični govorji, v katerih bodo politikujoči farizeji naprednega kandidata Gangla slikali kot služabnika Beleebuba samega ter rotili volilce, naj volijo »poštenega krščansko katoliškega moža« Evgena Jarea, češ da bo sicer prišlo nad nje samo božje prokletstvo.

V kolikor ne bodo izdale te hujskajoče propovedi, pa naj store gumnini proti naprednemu kandidatu Ganglu naperjeni pamfleti, ki so jih klerikalci pravkar v tisoč in tisoč eksemplarjih vrgli med volilce.

O teh pamphletih smo na kratko govorili že včeraj.

Videli in čitali smo že mnogo volilnih letakov, toda tako podlih, tako nizkotnih in lažnjivih še ne, kakor jih je sedaj izdala klerikalna stranka.

Prokleti slabo morajo stati pri volitvah šanse za klerikalno stranko, ako mora v zadnjem hipu poseči že po takšnem orozju.

Stranka, ki je prepričana o moči svojih idej, kakor to zatrjuje klerikalna stranka, ki je uverjena o svoji dobri stvari, ta nikdar ne poseže po takih obupnih sredstvih. Zakaj taka sredstva so dvorenzen nož, ki lahko ureže tudi tistega, ki ga rabi.

Pregovor pravi: Kdor nosi meč, tudi pogine pod mečevno ostrino. Tudi klerikalem se lahko tako zgodi, nkože ne takoj sedaj, pa v bližnji bočnosti.

Vsaka krivda se maščuje na zemlji in tudi klerikalci ne bodo ušli maščevalni Nemezi.

Ogavni pamphlet, ki so ga izdali klerikalci, da pred ljudstvom očrnijo in oblastjo naprednega kandidata Gangla, se glasi v izvlečku tako-le:

»Možje volilce!

Liberalna stranka bi rada zanesla razpor tudi med Vas in je postavila za kandidata vodjo liberalnih učiteljev. Ti pa zahtevajo dvoje. Prvič: da se prežene duhovnika iz šole. Začenjajo že sedaj s tem, da

prepovedujejo otrokom krčanski podrav »Hvaljen bodi Jezus Kristus« in na Goriškem je tak liberalni vzgojitelj strgal dekle svetinje Marijine družbe in jo vrgel ob tla. Za tem ima slediti še svobodna ločitev zakonske zveze in sežiganje mrljev. Drugič je pa zahteval ta liberalni učitelj in kandidat, naj se plačujejo ljudski učitelji kot državni uradniki in naj se povijejo v ta namen davki.

Liberalei so pa bili tudi vselej stranka oderuhov in izdajalev ljudskih koristi. V deželnem zboru so liberalci nasprotovali vsem predlogom, ki so koristni kmetu.

Še v zadnjini seji tega zasedanja deželnega zabora je glasoval liberalni kandidat za to, da se naj zapro meje izvoz naše živine in naj se dovoli uvoz tujega mesa.

S. L. S. je dosegla pred tremi leti zakon, da se ima zgraditi belokranjska železnica. Da še ne teče, so poleg vlade skrivi tudi naši liberalci, ki so izdali ljudske koristi, ko so nastopili naši poslanec proti vladni. Seveda se je vsled odločnega napada naših poslancev doseglo, da so se izdelali načrti in da se začne na pomlad graditi železnica.

Tako se glasi v glavnih potezah klerikalni letak.

Samo infernalno natolevanje, zlobno zavijanje dejstev, same najznotnejše laži od kraja do konca!

Kdaj se je Gangl izrekel za to, naj se duhovniki preženo iz šole, kdaj se je zavzemal za ločitev zakona in za sežiganje mrljev? Klerikalni obrekovalci, odgovorite na to. Vemo, da se boste potuhnili in molčali, ker ra vprašanje ne morete dati odgovora iz enostavnega vzroka, ker Gangl ni nikdar rekel tistega, kar mu očita.

Da svoje natolevanje podpro vsaj navidezno, navajajo posame slučaje, ki so si jih klerikalci sami izmisli in katerih neresničnost je bila dognana pred sodiščem, ter jih generalizirajo, češ vse učiteljstvo je tako. torej je tak tudi Gangl, ker je učitelj.

Gadja zaleda! Kaj pa, če bi mi jeli generalizirati slučaje v Čenstohovu in v Polešniku ter trditi, da so vsi duhovniki — Maezochi in Tomáševiči!

To bi nastal krik in vik v klerikalnem taboru in »Slovenec« bi takoj na pomoč klical državno pravništvo!

Ob koncu pamphleta se klerikalci bahajo, da so dosegli belokranjsko železnicu.

Dosegli so jo?
Kje pa jo imajo?
Na papirju!

Da pa je ta železnica še danes na papirju, je krivda prejšnjega klerikalnega poslanca za Belo Krajino. Sukljeta, ki ni storil prav ničesar, da bi vrla izpolnila svojo obvezno ob-

ljubo degraditi železnicu do konca leta 1910.

Če bi se bil Šuklje le količaj zavedal svoje dolžnosti, bi bil prav lahko izposloval, da bi se bila že pred leti jela graditi belokranjska železnica.

Ker pa je poslanec belokranjskega ljudstva molčal in držal roke križem, se seveda tudi vrla ni zganila stoeč na stališču: ako prebivalstvu ni nič ležeče na železnici, pa naj stvar miruje in počiva, jaz železnice ne potrebujem.

Tako je in nič drugače!

Tako bo tudi ostalo, ako si Belokranje izvolijo sedaj za poslanca Jarea, ki ga jim priporoča tisti Šuklje, ki je bil tri leta njih poslane, a ni ves ta čas nit užinec genil za njihove koristi!

Upamo in pričakujemo, da bo volilce v novomeškem, metliškem in črnomaljskem okraju srečala pamet, da si bodo izbrali za poslanca moža, ki je njihove gore list, kri njihove krvi — Engelberta Gangla.

Detectivi vseporovsidi!

Včeraj je bila obravnavana zaradi znanega izleta v Sofijo. Te obravnavi se sicer ni osebno udeležil ovadatelj baron Schwarz, pač pa je postal k obravnavi dva svoja detektiva, ki sta imela paziti na vse, kar se bo pri razpravi govorilo. Človek že torej sedaj niti pred sodiščem ni varen pred detektivi. Škoda je, da nismo pravočasno med razpravo zapazili, da se nahajajo med poslušalcem vladni detektivi, sicer bi bili vprašali g. sodnika, ako so uredniki tudi pred sodiščem pod policijskim nadzorstvom. Menimo, da bi bil potem sodnik ukrenil potrebno, da bi bili detektivi izginili iz sodne dvorane.

Sodba načelne važnosti.

Na drugem mestu poročamo, da je bil odgovorni urednik našega lista na ovadbo deželnega predsednika barona Schwarza osojen v denarno globo 10 kron, ker je odšel na vseslovanski kongres v Sofijo, ne da bi svoj odhod naznani oblasti. Ta obsooba je načelne važnosti. Sodba temelji na zastarelem tiskovnem zakonu iz l. 1862. Izvzemši enega slučaja, ko je l. 1863. odšel urednik N. Fr. Presse v Carigrad, ne da bi javil svoj odhod oblasti, se določba tega zakona glede takih specijalnih slučajev do danes ni nikdar izvajala. Preteklo je torej skoro pol stoletja, da se ni nihče izpodtkal nad tem, ako je šel kak odgovorni urednik po svojih potih, magari tudi v inozemstvo, ne da bi med tem odložil odgovornega uredništva. Morač je torej poteči pol stoletja, da je to zastarel določbo iztaknil velenčni baron Schwarz! Slavu mu, toda smodnika on ni iznašel. Sodnik je obtoženca sicer obsodil, toda stvar s

tem še ni končana, ker bomo vso zadevo radi njenega principijalnega pomena tirali do zadnje instance!

Od kod je dobil pastor Hegemann denar?

Znano je, da je ljubljanski pastor dr. Hegemann posodil grofici Gvidonu Auerspergu, ki je šel iskat »dolarske princesse« v Ameriko, okroglo 50.000 K. Ko se je to izvedelo, je vsakdo spraševal, od kog pa ima pastor toliko denarji, da lahko izposoji takšne ogromne svote? Ljudje so različno ugibali. Ta je bil tega mnenja, drugi pa drugega, pravega pa ni zadel nemara nobeden. Dotični denar je dal Hegemannu na razpolago njegov tast, ki je baje premožen bankir.

Preselitev.

Kakor nam poročajo, se nameava g. dr. Ivan Oražen v kratkem stalno preseliti v Gradec. Z ozirom na to je baje že opustil izvrševanje svoje zdravniške prakse v Ljubljani.

Od revežu, ki je zapustil 45.700 kron.

O »Frolovem Francetu«, ki je zapustil 45.700 K, smo pisali že včeraj. Pisal se je za Krištofa, doma pa je bil na Grosupljem. Mož pa ni umrl v bolnici, kakor smo včeraj zabeležili, marveč v hiralnici. Kakor smo se informirali, je Krištof res zapustil vse svoje premoženje za dobrodelne namene, vendar pa škof ne dobi niti za se niti za svoje zavode nobenega vinarja. Pokojnik je namreč napravil neke vrste ustavovo, katere obresti se bodo nekaj let uporabljale za maše, potem pa za občinske reveže na Grosupljem. Pravijo, da mož ni bil popolnoma pri zdravi pameti. V koliko je to res, to dognati bo naloga sodišča, ako bodo sorodniki morda oporoko izpodbjali.

Klerikalno obrekovanje pred sodiščem.

Včeraj se je vršila pri okraj. sodišču v Gorici kazenska razprava proti klerikalnu listu »Gorica« vsled tožbe dr. Gregorina radi razjaljenja časti. »Gorica« je svojedobno očitala dr. Gregorinu, da je zakril svoječasni razpust gorškega deželnega zabora in je s tem provzročil volilcem velike stroške. Nadalje je očitala »Gorica« dr. Gregorinu, da se ves dobiček »Edinosti« steka v njegn žep. Dr. Gregorin je kot stranka zaslišan izpovedal, da vodi upravo »Edinosti« že 17 let brezplačno, da je vrhu tega tekom te dobe založil za list naravnost ogromno vsoto v znesku 35.000 K, kar mu list še danes dolguje. Toženi urednik »Gorice«, Anton Bavčar, je trdil, da dočinčnih inkriminiranih stvari ni čital, sicer pa da ne vidi v njih nič razjaljivega. Sodnik Covacig je spoznal obtoženca krivega prestopka žaljenja časti, oziroma zanemarjenja pažnje ter ga obsodil na globo 50 K, oziroma na pet dni zapora.

LISTEK.

Vaški semenj.

Spisala Mara Tavčar.

V predvečer so prišli semnarji. Postavliali so lope in stojnice, razsajali in razgrajali, razbijali in kričali; vaška dečad je pasla radovednost in se veselila novih pipeev, trobent, konjičkov, punčk in pisanega lecta. Ko pa je priplavala luna na jasni nebesni obok, je bilo na vasi že vse mirno, le semintja so zalajali vaški psi z vso močjo neskončnega srda nad pasjim kontumacem, da so prestrašeno utihnilo vse žabe in žabice, rege in urhi, pojoč visoko pesem ob divnih vaških mlakah.

Ob zori pa, ko so zapeli petelini in zaveli sveži dihi vsepovsod, vse naokoli, se je naslavala vaška klepetulja Ušperna s čudovito sladkimi mislimi, češ, semenj je, lectar razpostavlja svojo robo, oh, in tiste velike srčke z ogledalec na sredi in z dvema listkama ob strani. Oh, tako sreč, da bi imela v skrinji. Misli zaljubljene Ušperne so plavale k sosedovemu Mihi, da bi se mu osvetlila volja in pamet, da bi ji kupil srce z ogledalem in z dvema listkama, verzi pa

da bi bili sama ljubezen. Oh, Miha, Mihee, Miheljček, je vzdihnila bujna Ušperna.

Petelini so peli, solnce se je vzdigovalo in razlivalo tople žarke na zaplotniško vas, semnarji so kričali in hvalili blago, vaški otroci so trobili in piskali, kakor o birmovanju, konjički in punčki iz lecta pa so izgubljali prvotno obliko pod drobnimi zobki.

»Ušperna, Uš — prn — caaaa, ali me res ne slišiš, se je oglašal hreščec glas stare gospodinje. »Tok pojdi no že dolis iz kamre, ali ne veš, da je semenj. Uš — pr — naaa!«

Ušperna je stopila po stopnjicah. »Eh, za božjo voljo, saj ne gori voda, pa tako vpitje in klicanje.«

»Klicanje in vpitje, ja, na semenj je treba, na semenj, zadnja boš, lonec in latvie ni, vse je pobito, pa še zadnja boš, ko se tako počasi komotaš. Dobila boš same izbirke, vse počeno in okrušeno. Rute mi je treba, rute, vse ta boljši bodo pobrale, vse, tok žuri se, žuri, stojiš kot lipov les. Janez je krave gnal, pastir pa koštrune. Tok gani se, gani!«

Ušperna se je ganila. Zavihala je rokave očetija, da so se pokazale debele, zagorele roke, podvezala je krilo in stopila v kuhinjo, hoteč obložiti za prase.

»Sem že jaz nesla v svinjak!«

»Bom pa živino opravila in pomolzla!«

»Kaj boš pomolzla, menda bika, kajne, saj sem ti povedala, da je Janez krave gnal, pastir pa koštrune. Opravi se, opravi. V peči imas žganec in zelje, jej, potem pa hitro na semenj!«

Dekla je odstavila pečni pokrov, vzela iz peči skledo z žganec in lonček z zeljem in šla v hišo.

»Brr! Ocvirke si privoščijo drugi, za deklo je žganec dobra. Bahajo se, da vdinjajo veliko deklo, hm, ja, za žganec in zelje. Povsod imajo za zajtrk mlečno kavo, a pri nas, na Zibertovini, so taki stiskalci, da se vragu studi. Ne bom jedla ne, pa ne bom. Kdor je ocvirke pojedel, naj še ostanke!« V kuhinji je postavila skledo in lonček na mizo. Gospodinja je opazila jezne oči velike dekle in rekla: »No, ali se ti ne ljubi! Kajne, mesene klobase ne bi postavila nazaj!«

»Veste, mati, povsod je drugače kot pri nas. Mlečno kavo imajo in bel kruh, pri nas pa otepljemo to, kar drugi nikdar. Sicer pa mi dajte nekaj mojega denarja, da si na semenju kupim!«

»Več, Ušperna, vdinjali smo te za petdeset goldinarjev, za par čizmov, pet rut in štiri predpasnike, za mleč-

no kavo in bel kruh se nismo zmenili. Bodoči teden je sv. Miha, pa pojdi. Polovico denarja ti bom dala takoj, polovico Janez, ko pride iz semnja. Sedaj se ženi Vrbanov Tone, pa se z mlado zmeni, da te vzame!«

Gospodinja je dala denar na mizo, dekla ga je preštela in odšla, da se opravi.

Ko se je opravljala je mislila na Miha in kovala naklepe, kako očrni med vaščankami Manico, ki mu jo snabijo. Miha je bil tačas pri Vrbanovih, ker ga je naprosil ženin Tone za pričo.

»Več, Miha, kar danes bomo nopravili. Ne maram, da bi ljudje zjala prodajali v cerkvi. Danes bodo ravno na semnju, mi bomo stopili v cerkev in poročili nas bodo gospod iz Dola. Cerkovniku sem že naročil. Nvesta pride takoj, ona je zadovoljna, da tih napravimo. Kosilo bo po semnju doma, svatov ne bo, čemu tisto potrato in ravanje dva dni in dve noči!«

»Prav, Tone, ali ljudje bodo jekali. Saj več, kako je pri nas!«

»Ljudska gospodica me nič ne briga. Ti več, kako je v Ameriki. Kar po domače, in res je najbolje!«

Nvesta Ančka se je prisemjala v hišo.

»Kranjska šparkasa« in nemški trgovci.

»Kranjska šparkasa« je postala v zadnjem času štedljiva in je nekolič zadrnila svoj mošniček. Tudi proti nemškim trgovcem ni več tako kulantna, kakor je bila. Zahteva namreč vsa mogoča jamstva, da se ti trgovci sedaj že raje obračajo na slovenske zavode. Radikalni nemški krogi so zaradi tega postopanju »Kranjske šparkase« silno nevoljni, češ, da bo »šparkasa« zakrivila, če se bodo v doglednem času polagoma poslovenili vsi nemški trgovci. Nadalje pravijo ti krogi: Ako more »šparkasa« klerikalem metati v malho stotoče, bi lahko tudi proti našim nemškim ljudem postopala bolj kulantno. Radovedni smo, kako se bo poravnal ta spor med kazinoti.

Iz sodne dvorane.

Okraino sodišče ljubljansko.

»Sifija« pred sodiščem.

Včeraj popoldne se je končala dvakrat preložena obravnava proti odgovornemu uredniku našega lista, g. R. Pustoslemšku, češ, da je zapustil 4. julija Ljubljano in odpotoval nekam v »Sifijo« ter se vrnil 20. julija; obdržal pa je ključ temu odgovorno uredništvu lista. K včerajšnji obravnavi je bilo spet poklicanih več prič, ki naj bi dokazale, da je bil v omenjenih dneh res g. Pustoslemšek odsonen iz Ljubljane. Kakor se je pokazalo, so bile vse te priče odveč, kajti g. Pustoslemšek je izjavil, da vsebina ovadbe sicer ne odgovarja resnicu, da pa je res, da je bil od 1. do 13. julija iz Ljubljane odsonen in da je bil tisti čas res v Sofiji. Vendar se ne čuti krivega. Kajti po prepričanju uglednih juristov in časnika je treba oblastvu naznati izprenembu bivališča (in le za to se je v tem slučaju šlo), temveč samo izprenembu stanovanja. Poleg tega je bil pa tudi od 1. do 14. julija na dopustu in ga ni vezala že z ozirom na to nobena dolžnost, da bi vladil kaj naznanjal. Na opazko sodnikovo, da bi bil vse to g. Pustoslemšek izjavil že koj pri prvi obravnavi in bi ne bilo treba stvari dvakrat prelagati, poudarja ta, da ni njegova dolžnost skrbeti za točnost ovadbe; za to naj se briga tisti, ki je ovadbo sestavil. Predlaga, naj se zaslisijo: urednik »Neues Wiener Tagblatta«, Singer, na Dunaju, urednik »När. Listov«, Holeček, v Pragi in urednik »Dzennika Polskego«, Baranški, v Lvovu o tem, da se to zadevna določba tiskovnega zakona iz leta 1862. nikjer ne prakticira. Sodišče se je te določbe oprijelo le enkrat, in sicer proti uredniku »Neue Freie Presse«, ki je odšel v Carigrad. To se je zgodilo leta 1863. Po preteku pol stoletja se je državna oblast spet oprijela one točke zastarelega tiskovnega zakona, ko je odgovorni urednik »Slovenskega Naroda« odšel za par dni na Balkan. — Sodnik razglasil sklep, da je g. Pustoslemšek kriv in da ga odsodi na 10 K globe. — Gospod Pustoslemšek prijavil vzklike zaradi krivdoreka, zastopnik državnega pravdništva pa zaradi prenizke kazni. — Takoj na to se je vršila tudí obravnava proti odgovornemu uredniku »Jutra«, g. M. Plutu, zaradi istega prestopka. G. Plut je priznal, da je bil iz Ljubljane odsonen od 4. do 16. julija. Zagovarja se kakor g. Pustoslemšek. Sodnik je tudi g. Pluta odsodil na 10 K globe. Gosp. Plut je prijavil vzklike zaradi krivdoreka, zastopnik drž. pravdništva pa zaradi prenizko odmerjene kazni.

Napadni urednik. Svoj čas je veliko prahu po Ljubljani vzdignil napad »Unionskih« natakarjev na urednika g. Pirca. G. Pir je namreč v »Jutra«, kjer je bil takrat uslužben večkrat prav vehementno napadal hotel »Union«, hotelske natakarje in ravnatelja »Uniona« Bračiča. Dne 19. maja zvečer so ga pred »Unionom« na cesti napadli širje natakarji in so ga prepleli da je par dni ležal. Trije od napadalev, namreč Ge-wolf, Kriechbaum in Zeuch so med tem zapustili Ljubljano in jih ni bilo mogoče izslediti. Proti četrtemu, Filipu Zoren pa se je vršila včeraj pred

ckr. sodiščem obravnava zaradi prestopka lahke telesne poškodbe; obenem se je vršila obravrnava tudi proti bivšemu ravnatelju »Uniona« Bračiču, ki je kakor so priče izpovedale — natakarje nagovoril, da so Pirea napadli. Sodnik je odsodil Zoreca na 3 dne zapora, Bračiča pa na 30 kron globe. Tudi imata Pireu povrnila za zdravljenje 50 K in za bolečine 100 K.

Najnovejše vesti.

Po portugalski revoluciji.

— London, 16. oktobra. Z ozirom na razne vesti, ki so vedele povediti, da bo angleška vlada skoraj priznala portugalsko republiko, se na angleškem vladnem mestu podudarja, da bo oficijalno priznanje portugalske republike z angleške strani tvorilo šele tedaj predmet posvetovanja v angleških vladnih krogih, kadar bodo razmere na Portugalskem popolnoma urejene in razbistrene.

Iz državice Monaco.

— Monte Carlo, 16. oktobra. Monakovski knez je obljubil občinsku svetu mesta Monte Carlo konstitucijo.

Prepovedana proslava Ferrerjeve obletnice.

— Praga, 16. oktobra. Policija je prepovedala za danes tukaj napovedano zborovanje v proslavo obletnice Fran Ferrerjeve smrti.

Kolera.

— Petrograd, 16. oktobra. V zadnjih 24 urah je zbolelo v Petrogradu za kolero 12 oseb in 4 so umrle. V celem mestu je sedaj 209 kolera-bolnikov.

— Budimpešta, 16. oktobra. Na Ogrskem je zbolelo za kolero vsega skupaj 30 oseb, 9 pa umrlo,

— Rim, 16. oktobra. V zadnjih 24 urah je zbolelo v Neapolju za kolero 6 oseb in 4 so umrle. V provinci Neapolj je obolelo za kolelo 14 oseb, v Apuliji pa 2.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Borzna poročila.

Dunaj, 15. oktobra. Na borzi se je danes govorilo, da stoji bančno vprašanje med obema državama ugodno. Iz inozemstva so prihajala ugodna poročila. Ni čuda, da je bilo splošno razpoloženje prav prijazno. Akeje paroplovne družbe, Lloydove akeje, tobačne akeje, montanske vrednosti, akeje papirne ter Union banke, kakor tudi 3% prioritete južne železnice, so našle mnogo kupcev. Razpoloženje je trajalo do konca ter je borza bila vztrajna. Rente so mirne, divize trdne.

Ljubljanska
Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurz dunajske borze 15. oktobra 1910.

	Dinarji	Diegori
4% majeva renta	93.15	93.35
4 1/2% stebrena renta	96.80	97.—
4% avstr. kronska renta	93.10	93.30
4% ogr.	91.80	92.—
4% kranjsko deželno posojilo	96.—	97.—
4% k. o. češke dež. banke	94.—	95.—

Srednje.

Srečke iz 1. 1860 %

" 1864

" ūske

" zemeljske I. izdaje

" II

" ogrske hipotečne

" dun. komunalne

" avstr. kreditne

" ljubljanske

" avstr. redc. knita

" ogr.

" bančna

" turške

Božanske.

Ljubljanska kreditna banka

Avt. kreditnega zavoda

Dunajske bančne družbe

Julje Ščedrine

Družne Ščedrine

Alfons-Ščedrine

Celle dižanske družbe

Zivnostenke banke

Velike.

Celdai

Mazke

Franč

Lev

Ščedri.

11.27

117.57

25.20

97.75

254.50

117.77

25.25

97.35

255.50

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 15. oktobra 1910.

T o r m i n.

Plenica za oktober 1910.	za 50 kg	10.47
Plenica za april 1911.	za 50 kg	10.45
Rž za oktober 1910.	za 50 kg	7.86
Koruza za maj 1911.	za 50 kg	5.50
Oves za oktober 1910.	za 50 kg	8.—

E f e k t i u.

5 višje.

Loteriske številke.

Dvignjene v soboto, 15. oktobra 1910.

Grade: 35, 33, 6, 3, 60.

Dunaj: 5, 2, 58, 89, 47.

Anton Šarc

Ljubljana, Ščenburgo ulica št. 5,
na vogalu Ščenburgo ulice (nasproti glavne pošte)

Znano najboljše perilo

najcenejši nakup 182

oprem za neveste.

Lizbona

in bivši 3476

kralj Manuel

se bode predstavljalo od danes do

torka 28. t. m. izven spreda v

Elektroradiografu „IDEAL“.

Več hiš

ki se dobro obrestujejo, se pod prav ugodnimi pogoji proda.

Natančna pojasnila se dobe na

Vodovodni cesti št. 26. 193

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča

se s 1. novembrom oddasta.

Poizve se pri hišnem gospodarju

Ivanu Kočeniu, Kočenova

ulica št. 6. 189

Iščem separirano meblovanlo

mesečno sobo

s posebnim vredom za

1. november.

Povpraša naj se v upravnosti Slov.

Naroda. 205

Naznanilo.

Tužnim srcem naznanjam vsem

sorodnikom, prijateljem in znancem

prebridko vest, da je nač preljubi

soprog in brat, gospod

Viljem Fric

Proda se kmetija

za 4.500 krov. — Naslov se izve v upravnosti »Slov. Naroda«.

200

Edina slovenska kisla voda

Tolstovrska slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravila

za katera v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprije, bolzni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrska slatina ni le izborna zdravila, temveč je tudi osvežujoča

namizna kisla voda

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higienični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri **oskrbištvu Tolstovrske slatine**, p. **Gustanj** (Koroško), kjer se dobe tudi cenniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Sloveni! Svoji k svojim! Zahtevajte povod le Tolstovrsko slatinu! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislo vodo.

Vsaka ura 8 dni na poizkušnjo!

Prave sreb. remontoarke

c. kr. puncirane

za gospode, gospa in dečke z enim pokrovom . 8 6— z dvojnim pokrovom . 8— z 3 sreb. pokrovom . 10— 14kar. slate ure od . 18— Stalj. ure Roskopf . 3— Jeklene ure, plošča . 6— Originalne omegna . 20—

Nenazeljeno se v teku 8 dni franko in napačkovano vzame nazaj in denar takoj vrne. 3 leta pismene garancije. Posilja se po poštini povzetju.

Prva in največja zaloge ur

Maks Böhnel, Dunaj, IV, Margaretenstr. 27 68.

Budilke

19 cm, z 1 zvoncem	K
z 2 zvoncema	2—
po noči žareča	3—
z 3 zvoncema	4—
z bijem	5—
z godbo	6—
Srebrna verzitica	7—
Srebrni prstani	8—
uhani	9—
	10—

Zahtevajte moj veliki cenik z čez 5000 slikami, katerega dobri vsakdo zastonj in franko.

191

Ustanovljeno 1853.

G. Topham & Co.

družba z omej. zavezo

tvornica za stroje in železolivnica

Dunaj XI, Gudrunstr. 159

gradi za specialitete:

polne jarne vseh vrst za parne in vodne žage,

vse stroje za obdelovanje lesa:

lesa: krožne žage, trakovne žage stroje za oblanje, stroje za skobljenje (Fräsmaschine), stroje za luščenje furnirja, stroje za upognjeno pohištvo, stroje za sodarje, transmisije.

Prospekti, proračuni stroškov obisk inženirja zadnjih.

192

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbilska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbništva dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opokarne s strojnim obratom v Kočevah in na Viši; kamnolomi v Podpoli in v Opatiji.

Telefon štev. 16.

Priporeča se za stavbena dela vseake vrste.

„Slov. Naroda.“

Varstvena znamka:
Sidro.

Liniment. Capsici comp.

Nadomestilo za

PAIN-EXPELLER s sidrom

priznano izborno, bolečine tolazeče in odvajalno mazilo ob prehlajenju itd. po 80 h, K 1:40 in 2— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jem jejo le originalne steklenice v skriljicah z našo varstveno znamko „sidrom“, potem je vsakdo priznan, da je dobil originalni izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna
pri „Zlatem levu“
v Pragi, Eliščina č. 5 nova.

Perilo

Pišite po cenovniku o moškem, damskejem in otroškem perilu, prepogah in po vzorce tkanega blaga na tkalnico in tvrnico perila

OSVALD LELLEK

Kopalisko Bochrad (Češko).

Cenovnik dobite z obratno pošto

zastonj.

Najnovejši največji uspeh!

Zajamčeno 120 litrov na uro posnema Mayfarthov separator za mleko 55

„Diabolo“ ki stane samo 125 K.

Najstrezje posnemanje. — Najlažji tek. — Najpreprostejša konstrukcija. — Obrnite se na

PL. MAYFARTH & CO.

tvornica poljedelskih strojev,

Dunaj, Taborska 71.

Preprodajalci in agenti proti visokemu rabatu dobrodošli.

Reflektanti dobe separator na poizkušo.

191

Kupujte vočerno izdajo

Iz konkurnega sklada

1000 kom. velikih rjuh iz samostanskega platna, regularna cena K 2:90, sedaj **K 1:50**, dalje 870 volnatih posteljnih odelj, prav gorkih, regul. cena K 4:90, sedaj **K 2:70**, 675 m rumbarskega platna, 82 cm šir., regul. cena 95 h, sedaj **58 h**, 960 štepanih odelj (koltrov) z belo ali barvasto podvlako, prej K 7:50, sedaj **K 5:50**, 4000 parov moških nogavic „Lama“, prej 90 h, sedaj **55 h**, 960 m tirolskega damskega lodna, regul. cena K 2:90, sedaj **K 1:50**.

Kaufhaus zur Südbahn
Građec, Fiumenstr. 68/5.

Neugajajoče se vzame nazaj, zamenja ali denar povrne. Čez 20 K poštne prosto.

Majfinejši, zajamčeno naravavopristni

195

cvetlični iztočeni med

v posodicah po 5 kg dobavlja pc K 7—, denar naprej ali po povzetju

Sim. Pollak & Rösler, Novi Sad (Užidék) Jožno Ogrsko.

Pomada

Zajamčeno
obj.

Odlikovana v Parizu 1909 z zlato svetinjo, častno diplomo in čast. križcem.

Strgo solidno, mnogo izboljšano, hitro učinkujoče. Pospešuje rast obrvi, las in brade. Proti plešavosti in torvitvi priljaja. Prodaja je gošpa **Kamila Mitzky** Maribor, Goethejeva ulica 2 t. Naročilo samo proti povzetju ali denar naprej. Cena: 1 lonček K 2— in K 3:50, 3 lončki K 5— in K 8:50.

„ELLA“

neškodljivo varovano.

Odlikovana v Parizu 1909 z zlato svetinjo, častno diplomo in čast. križcem.

180

Zelo ceno!

M. Kristofič-Bučar

Starštrg št. 28, Ljubljana, nasproti Zalaznika.

Zadnja moda zgornja

BLUZE KRILA

FINE KOSTIME — NOČNE HALJE

na novo vpeljane, krasne

VRHNE JOPE — PLAŠČI — PEKERINE

v vsakem blagu, barvi in fazoni, tudi po meri.

Rajfinejše in kompletne

OBLEKICE — PLAŠČKI — PEKERINCE

In krotna oprava.

Perilo, predpasniki, moderci, otroški klobučki, kapice

in vsako drugo modno in drobno blago iz solidnih tovar

po najnižji ceni.

Podijam na izbiro tudi po pošti.

Zelo ceno!

Član dunajskih in berolinskih prevoznikov pohištva. — Sprejema vse v sprednjo spadajoče prevozne iz vseh in v vse kraje, po najnižjih tarifih. — Prevaža pohištvo v novih patentovanih pohištvenih vozilih na vse kraje, tudi v inozemstvo.

Spedicijsko podjetje

Ivarški dvor JOS. ŠKERIJ v Ljubljani
 Izdanje leta 1900

Ivarški dvor
 Izdanje leta 1900

Sprejema na zaloge razno blago, pohištvo itd. Krassna, suha in čista skladista so na razpolago. — Nabiralni prenos Dunaj-Ljubljana in obratno zastopan v vseh večjih mestih. Moj zastopnik na Dunaju je Karl Lewi, spediter, Dunaj I., Schulhof štev. 6.